

DA LI STE ZNALI

... da je kanjon rijeke Tare najdublji u Evropi. Njegove strane prelaze 1300m iznad vode.
... da je knjaz Nikola 1878. godine Biogradsku goru proglasio zabranom. To je drugo zaštićeno prirodno područje u svijetu, odmah poslije Nacionalnog parka „Jelouston“ u SAD-u.
... da Jezerski vrh sa 1657 metara nadmorske visine na Lovćenu, na kojem se nalazi mauzolej Petra II Petrovića Njegoša, nije najveći vrh Lovćena, već je to Štirovnik sa 1749 metara nadmorske visine, a na njemu se nalazi televizijski repetitor.
... da biste došli do Njegoševog mauzoleja treba da pređete stazu od 461 stepenika. Na počasnom mjestu u kapeli Mauzoleja postavljena je statua Petra II Petrovića Njegoša, koja je teška 28 tona.
... da se planinski masiv Prokletija prostire na teritoriji tri države i to: Crne Gore, Kosova i Albanije.

Zadatak:

DA LI SI NEKADA BIO/LA U POSJETI NEKOM OD NACIONALNIH PARKOVA CRNE GORE? AKO JESI OPIŠI UKRATKO ŠTA SI TAMO VIDIO/LA, DOŽIVIO/LA I OSJETIO/LA.

NACIONALNI PARKOVI

KRENIMO NA PUT, UPOZNAJMO PRIRODNE LJEPOTE CRNE GORE KOJE, SVOJIM ZAKONIMA, ŠTITI NAŠA DRŽAVA, I ČUVAJMO IH DA TAKVE OSTANU I ZA BUDUĆE GENERACIJE. NACIONALNI PARKOVI SU POSEBNI DJELOVI OČUVANE PRIRODE, RIJETKOSTI I LJUDSKIH TVOREVINA, STVORENIH U PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI. A SADA VAS VODIMO U ŠETNJU KROZ PET CRNOGORSKIH NACIONALNIH PARKOVA: LOVČEN, SKADARSKO JEZERO, BIOGRADSKU GORU, DURMITOR I PROKLETIJE.

Najprije ćemo poći na **Lovćen** koji stoji među njima na vrhu, kao svetionik sa kojeg se vidi cijela Crna Gora kao otvorena knjiga. Lovćen je kulturno, znamenito mjesto, jer se na jednom od njegovih vrhova, Jezerskom vrhu (1657m), nalazi grobnica-mauzolej Petra II Petrovića Njegoša, crnogorskog gospodara, vladike i pjesnika.

On je volio ovu planinu, drugovao s njom od svog rođenja 1813. godine, i pjevao o njoj posmatrajući je sa Cetinja. Vječno joj se vraćao sa svih putovanja, da bi, neposredno pred smrt, prilikom povratka iz Italije, ugledavši je sa morske pučine rekao: „Nikada se više nećemo rastati“.

Lovćenski planinski masiv je nesvakidašnje djelo prirode gdje su se razvili različiti oblici kraškog reljefa: škrape, vrtiče, jame i dva polja - Cetinjsko i Njeguško. Ovo je prostor pun kontrasta i miješanja mediteranske, kontinentalne i, može se reći, alpske klime pri vrhovima, koje su uslovile jedinstvenu i bogatu floru, sa više od 1300 raznih vrsta biljaka.

Od životinjskih vrsta ovdje žive: zec, jarebica kamenjarka, prepelica, divlji golub, kao i krupnije zvijeri: lisica, rjeđe vuk, a u podgorini divlja svinja.

Najbolje vrijeme za posjetu Lovćenu je kasno proljeće i rano ljeto i jesen kada se njegove strane zašarene. Svojevrsni zaštitni znak ovog Nacionalnog parka je Lovćenski zvončić sa izuzetno dekorativnim ljubičastim cvjetovima. Raste jedino tu na otvorenom kamenjaru, u pukotinama visoko nad morem, pod vrelim suncem i udarima vjetrova.

Lovćen je proglašen Nacionalnim parkom 1952. godine. Upoznajte ovu planinu i postanite njen prijatelj!

Sova: „Sakrila sam se od ljudi i uplašila!“

Skadarsko jezero je najveće jezero na Balkanu, proglašeno Nacionalnim parkom 1983. godine. Dijelimo ga sa komšijama, susjednom državom Albanijom: 2/3 pripada našoj strani, a 1/3 Albaniji.

Odlikuje se sitno razućenom obalom koju krase ostrva. Ona su, osim što su lijepa za oko, i bogata crkvama i manastirskim kompleksima, kulturna i duhovna središta. Tu su i tvrđave, slikovita ribarska sela spretno uklopljena u ovaj prostor.

U Skadarskoj kotlini se osjeća jak uticaj mediteranske klime. Središnja temperatura vazduha je 17°C, a vode 13°C, što pogoduje pticama - močvaricama i selicama, tako da su one najbrojniji njegovi stanovnici, čak 264 vrste. U tom carstvu ptica najpopularniji je svakako kudravi pelikan, ugrožena vrsta ptice, koja je tako nazvana zbog loknastog perja na potiljku. On je simbol ovog Nacionalnog parka i najveća ptica na jezeru. Hrani

se ribom koju sam ulovi i čuva je u rastegljivoj kožnoj kesi ispod kljuna, zbog čega je dobio nadimak Nesit (nije sit).

U Parku su brojne mediteranske vrste bilja: lovor, pelim, skadarski hrast, kao i bujna vodena vegetacija: bijeli i žuti lokvanj, kasoranja - vodeni oraščić.

Skadarsko jezero je protočno. U njega se ulivaju rijeke: Morača, Plavnica, Zeta, Gostiljska rijeka, Rijeka Crnojevića, Virštica, dok jezersku vodu odvodi rijeka Bojana u Jadransko more.

Pogledaj bruke od ljudske ruke:
Kad proće zima,
zbog otpadaka plače jezero sa njima!

Borovnica:
„Moje slatke plodove
berite, ali mi grancice
ne lomite“

Najznačajnija prirodna vrijednost Nacionalnog parka **Biogradska gora** je prašuma, jedna od posljednje triju u Evropi. Zaštićena je daleke 1878. godine kao „Kraljev zabran“ od strane kralja Nikole I Petrovića. Nacionalnim parkom proglašena je 1952. godine.

Osnovne karakteristike Parka su cjelovitost i očuvanost. Stabla drveća su doživjela duboku starost i penju se u visine preko 50m. Bogata je vodom. Ima brojne izvore, rijeke i potoke. Dragulj ovog Nacionalnog parka je Biogradsko jezero koje se nalazi u srcu prašume. Ono je i najveće u nizu ledničkih jezera kojih ima još pet: Veliko i Malo Ursulovačko, Pešića jezero i Veliko i Malo Šiško jezero.

Ovdje živi rijedak i raznovrstan svijet flore, endemske vrste Balkanskog poluostrva, i faune. Životinjski svijet Parka sačinjavaju jeleni, lisice, srne, divlja svinja, mrki medvjed, kunice, orlovi.

Šume nas mole i šire ruke:
„Čistog vazduha i manje buke!
Ne sjećite nas, mi čuvamo vas!“

Nacionalni park **Durmitor** je osnovan 1952. godine. Često ga nazivaju i „netaknuta priroda Crne Gore“. Posebnu vrijednost ovog Nacionalnog parka čini 18 ledničkih jezera, od kojih je najveće i najljepše Crno jezero.

Nacionalnom parku Durmitor pripada i kanjon rijeke Tare. Voda ove rijeke je toliko bistra i čista da je nazivamo „Suza Evrope“. Na Durmitoru se nalazi i jedan od najvećih vrhova Crne Gore. To je Bobotov kuk koji se uzdiže do veličanstvenih 2.523 metara nadmorske visine. U ovom Parku živi i divokoza, vuk i medvjed.

Nacionalni park **Prokletije** osnovan je 2009. godine. Karakterišu ga brojni visoki, oštri i nazubljeni vrhovi, čije su strane izuzetno strme. Na Prokletijama se nalazi najvišiji vrh Crne Gore. To je Zla Kolata sa 2.534 metra nadmorske visine. U parku postoje brojna lednička jezera od kojih je najljepše Hriidsko jezero, kao i manji vodotoci, vrela, izvori pitke vode i planinske lokve.

Visoravni Prokletija naseljavaju rijetke ptice kao što su: bjeloglavi sup, bradan, orao zmijar, sivi soko, jastreb i dr. U ovom Parku možemo vidjeti: medvjeda, vuka, risa, divokoza, divlju svinju, srne i druge životinje.

Ris: „S Prokletija pobježe, što vas to čudi, morao sam, zbog onih (lovci) ljudi!“